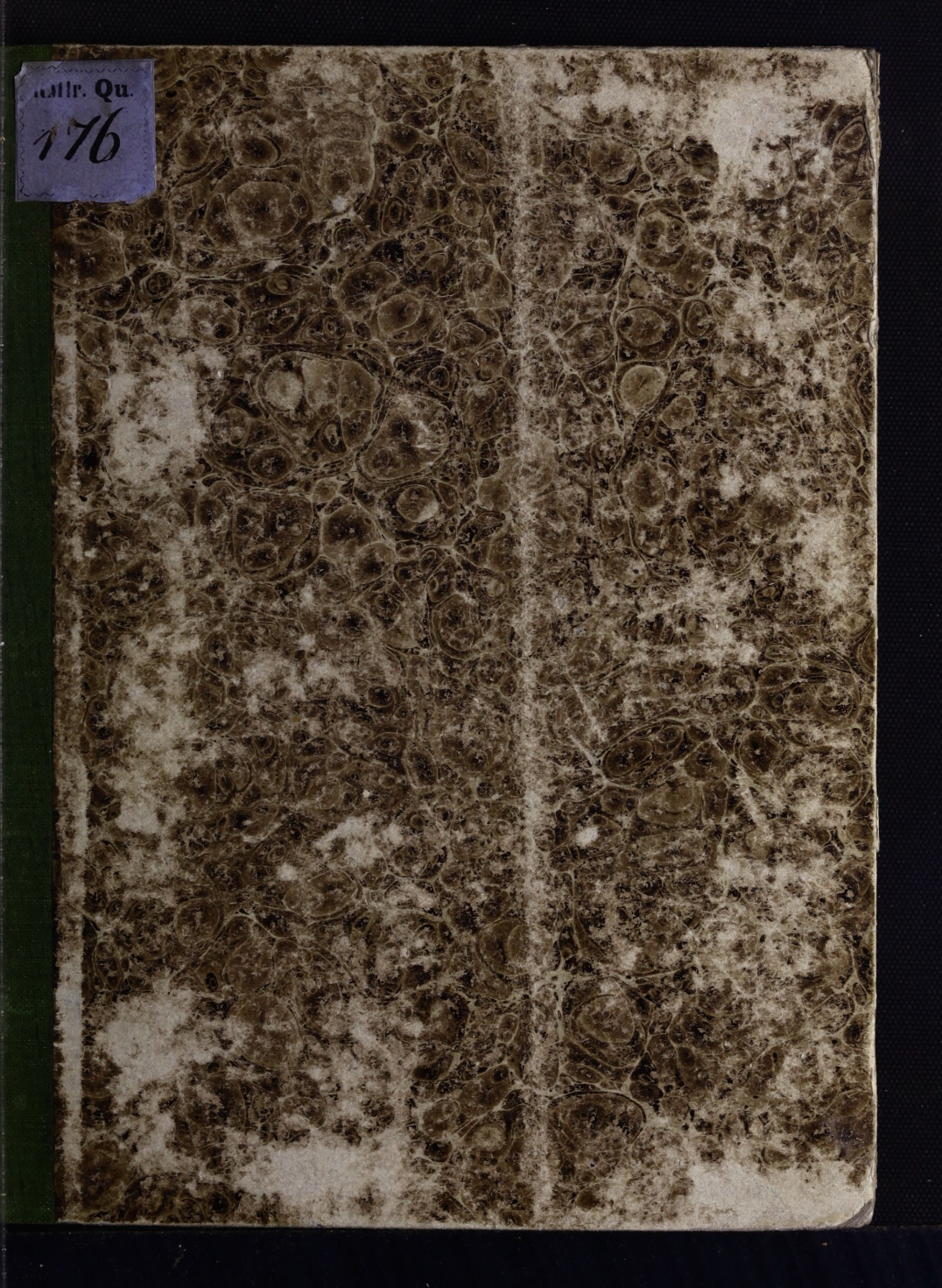

collr. Qu.

176

RMr. Qu.

176.

581

1629

AZ HIRES NEVE.
T H O L D I S
MIKLOSNAK

IELES CSELEKEDETIRŐL

Es baynokságáról való

H I S T O R I A.

jay. uterem

Trattatott

ILLOSVAI PETER

által.

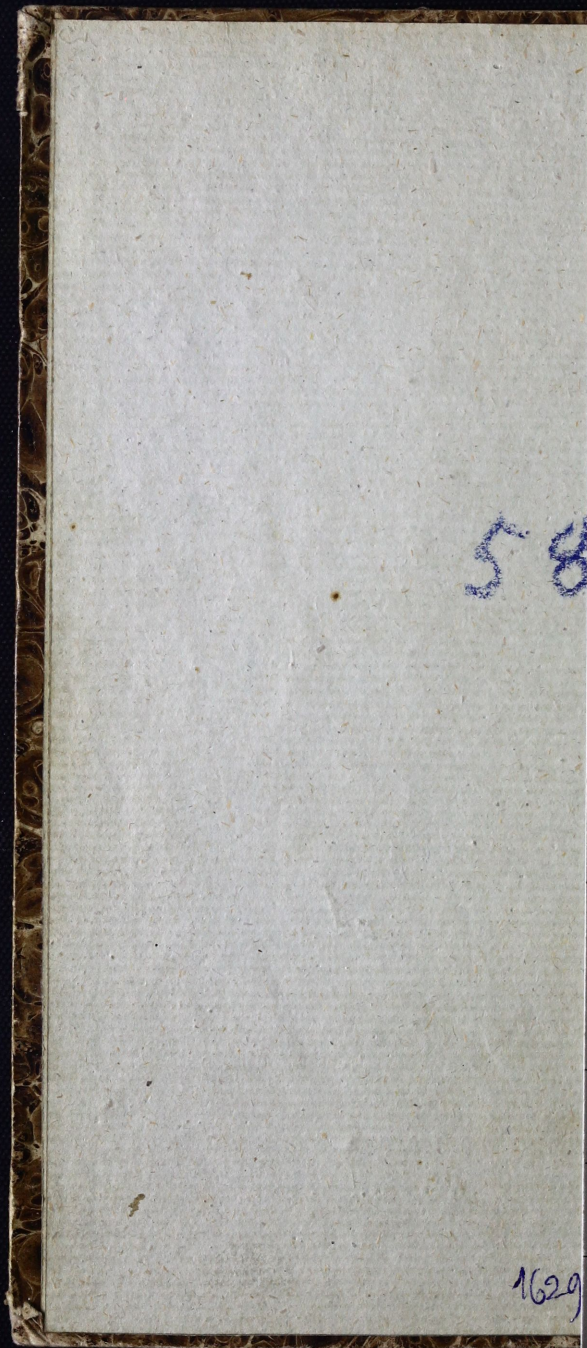
Tutius est regni perpetuo pace frui.

Quid damnosius inerat sine causa bella ciue?

LÖCSEN,

Nemutatóc. P. 1629

1629

58

AZ HIRES NEVE:
 T H O L D I
 MIKLOSNAK

IELES CSELEKEDETIRŐL

Es baynokságáról való

H I S T O R I A.

jay. uterem

Trattatott

ILLOSVAI PETER

által.

Tutius est regnū perpetuo pace frui.

Quid damnosius in ut sine cū a bella ciue?

LÖCSEN,

Nequid ardeat. 1629

OST An emlékezem az el múlt időről, Az el múlt időkben jó Tholdi Miklósról, ő nagy erejéről jó vitézségéről, Csuda hogy mind eddig sem emlékeztünk erről.

Az örök Istennek nagy sok ajándéka, Mellyel mind ez világ körös körjül rakva, Az erősség sem utolsó ajándéka, Mellyel Tholdi Mikloft régen ő meghálotta.

Gyakron gondolkodtam ezen én magamban, Keveset olvasok róla Cronikában, Maga méltó volna írni ezt is abban, Az ének szerzők is felekeztek dologokban.

Nó azért dolgait bép rendel meg értsük, Isten ajándékát benne meg tekéntsük, Az jó vitézeknek példaul jelentjük, Az felelmeseket ezzel meg bátoricsuk.

Irtak akkor ezer három száz és hússban, Tholdi Miklos hogy születék Nagy-faluban, Velencei Karoly vala Királyságban, Erőls vastag gyermek Tholdi kicsin korában.

Fiát Tholdi Lörintz fel nevelte vala, Az öregbik fia jó Tholdi György vala, Károly udvarában György ám fel nőtt vala, Károly fiát ez Tholdi György bőlgálta vala.

Idő telvén Tholdi György megh házasodék, Tholdi hűb estendős vala hogy ez csek, Az jó Karoly Király világból ki mulék, Akkor Magyar ország siralomba hozaték.

Caroly fiát Lajost Királlyá vála brák, Vrak az Királynak nagy hiven bőlgálnak, Laczfí Andras neve az Nador Ispánnak, Nagy Vrak Budában az Királynak bőlgálnak.

Othon Tholdi Miklos lakik az annyával, Lát minden dologhoz az Béres bőlgákkal, Hatalmas erejét nézik nagy csudával, Nagy malom köveket emel fel karjaival.

10 De hogy Budából Tholdi György megjö vala, Vitéz³
lőbölgai rudat hánnak vala, Tholdi Miklos ott közöttök
forgódik vala, Vißfa két annyira az rudat veti vala. 3

11 Oly nagy nehéz követ mellyet hánnak vala, Azt-is sok-
kal meßfëb vißfa veti vala, Bátyjának az dolog mind híre-
vel vala, örsét ez dologért gyakran meg feddi vala.

12 Magában Tholdi György ugy buskodik vala, Miklos-
ra örsére nagy haragja vala, Szeretöbölgáját mert meg ölte
vala, Az réten és nádon Miklos budosik vala.

13 Igen keßerüli Miklosta az ö Anyja, Titkon azért ötet é-
léssel ráplállya, Szarcsa monnyal néha ö aßtalát tartya, Míg
meg kegyelmeze nékie az ö bátyya.

14 Nem sokára Láczi Andras jó Budára, Erdélyből indu-
la Lajos udvarába, Az uton mentében Váradot haladá,
Nagy-falu határán hadával hogy ballagna.

15 Ott egy által uton hogy ö mégyen vala, Véletlenül u-
rát el veßtette vala, Egy rakodóbëna bekeret lölt vala, Thol-
di Miklos kezében nyomtató rud vala.

16 Sok bóval az urát töle kérdik vala, Tholdi Miklos ezen
igen busult vala, Nyomó rudat fél kezével kapta vala, Bu-
da felé azzal urát mutattya vala.

17 Történék hogy ismég eßek gyilkosságba, Mellyért kö-
vetkezék néki budosása, Bolyogh és budosik mégyen jó
Budára, Csak hamar bé juta ö Pestnek városába.

18 Alá függëstette fejét nagy bánatban, Mert egy pénze-
is nincs üres tarsolyában, Tehén vagó-hidhoz mégen kop-
lalásban, Hogy májat kaphasson ólálkodik magában.

19 Pokol fene bika ßarvon kötve vala, Kit akkor Mëßáros
vágni akar vala, Bika rugaßkodván kötél ßakat vala, Thol-
di Mik³ látá bika után fút vala.

4 Hamar nagy eléré farkon meg ragadá, Az farkánál fogva
a Mészár-ékekhez voná, Kie z dólgot látá felette csudálá,
Miklosnak akkoron sok máy adatot vala.

21 Az után Budára hogy által ment vala, Mészárosnak ot-
is igen ből gál vala, Nagy tehén tagokat egyedül hord vala,
Mellyért Mészárosok Mikloft jól tartják vala.

22 Nem sok napra méne Király konyhájára, Nem vala
Vdvarnál Tholdi György az bátya, Csak étéjért az Szaká-
csokat ből gállya, Etel után bennyes fazakokat mos vala.

23 Onnét az Dunára vizért küldik vala, Két jó öreg Kon-
dért hamar ragad vala, Két kezében vízzel teli hozza vala,
Az ő nagy erején el álmélkodnak vala.

24 De mikor vitézek Rudat hánnak vala, Ifjú Lajos Ki-
rály sokszor nézi vala, Miklos-is konyháról oda ballag vala,
Két annyira veti Király csudállya vala.

25 Egybér Király kérdé hoñan való vólna, Tholdi György-
nek mondgyák attyafia vólna, Gyilkosságért hazul el bu-
dosot vólna, Tholdinak az Király meg kegyelmezet vala.

26 Parancsolá Király levelét megh irnák, Tholdi György-
nek irá mint hű ből gájának, Kegyelem meg vólna ötsének
Miklosnak, Ha tartaná Mikloft othon, irá nagy kárnak.

27 Vövé az levelet Tholdi György s-olvasá, ötsét igen fed-
dé erőssen dorgálá, Mikloft ő két lóra fel éppitette vala,
Szólgalatra töle és úgy kéredzik vala.

28 Rá gondolván magát két lóval indula, Annya Tholdi
Györgynek Mikloft bánnya vala, Száz arannyat roß-tétá-
ba csénált vala, Hütös ből gája csak ez dólgot tudgya vala.

29 Annya Tholdi Györgynek ből gát azon kéré, ló Thol-
di Miklosnak ha lében bűksége, Akkor Ros-kenyeret elei-
be tégye, Ros-kenyér bélivel Tholdi bűkségét tégye.

Aikor

30 Mikor vitéz Tholdi Budára ment volna, Akkor az La-
josnak uy Vdvara vala, Egy Cseh vitéznek az öklelés áll va-
la, Mindent öklelésben vitéz el eytet vala.

31 Ott egy özvegy asszonynak két vitéz fiát, Cseh megh-
ölte vala kiből lásd nagy buvát, Tart vala az asszony raytok
nagy siralmat, Tholdi Miklos érté meg siralomnak okát.

32 Oly igen meg báná az asszony siralmát, Monda hogy
meg állja nékie bosszuját, Hamar Cseh vitéznek küldé a-
zért ő tollát, Mert ő vele akar késérteni Berencsét.

33 Mind egy akarattal ketten indulának, Két csólnokon
Duna figetbe jutának, Szántalan sok népek Duna parton
állanak, Nézik az két vitézt az figetben mint járnak.

34 Imé mihelt Tholdi az porondra jutta, Es csólnokból
bátran fegyverét ki raká, Ottan ő csólnokját vizen el bocsá-
tá, Az Cseh vitéz kérdi mi légyen annak oka.

35 Tudod vitéz monda, elég egy embernek, Vizen egy
csólnakon járni engedgy ennek, Meg kel it ma halni tu-
dod egikünknek, Né búkseg a hajó ostán holt embernek.

36 Imé Tholdi sibiől Vr lsten emlite, Erős Cseh vitézzel
ottan bemben méne, Szörnyű rángatással fára bta epebte,
Vgyan ropog vala az Cseh vitéznek teste.

37 Csudálatos vala Tholdi erőssége, Keze közöt Cseh-
nek el olvada teste, Cseh vitéz hogy látá ottan el ijede, A-
zért Tholdi Miklos Csehet térdére eyté.

38 Oly igen szabadván Cseh vitéz igy bóla, Fiam kérlek de
ne fies halálomra, Tizenkét vitéznek minden sok marhá-
ja, Tiéd lében vitéz magammal apródsága.

39 Meg sem hayla fíve jó Tholdi Miklósnek, Hamar fe-
jét vövé az Cseh Mikolának, Fejét és marháját adá az as-
szonynak, Így állá bosszuját meg siralmas asszonynak.

6 Királynak ez dolog adaték tudtára, Tholdi vitézségét erejét csudálá, Király azért ötet fejéhez válaftá, Es tizenkét lóra neki hó pénzt adata.

Töb dölgai közöt jó Tholdi Miklósnek, Meg ifiú vóltaról illyeneket irnak, Szolgáló leánya Királyné afföny-

nak, Egykoron meg hala, mondgyák Hertzeg leányának. Az idő akkoron föp folyással vala, Az Bálvány imádás immár meg fűnt vala, Leányt nagy gazdagon el temették vala, Vtölsö böcsület azzal adatott vala.

Tífteffeg adaffék minden fémélyeknek, Budában halála lön egy fő embernek, Ifiú felesége meg marada ennek, Tholdi fírelmére igen gerjedezennek.

Vala okofsága az tífteff affönynek, Izenetit el uná az Tholdi Miklósnek, Egy gazdag vacsorát kéfite Tholdinak, Vigan akar véle mulatni, irá annak.

Mayd minden házait afföny fel czifrázá, Az ablakokat kárpitokkal bé vona, Az egyik ablakra mely kárpitot vona, Azon föp Oroflány arannyal irva vala.

Vendég hog érkezék csak egy kis apróddal, Az afföny kénállya hízelkedő főval, Tholdi csak ingében vetkezék azonnal, Kezde ott ugrálni nagy maga mutatással.

Gyakorta hallottam afföny neki monda, Náladnál ugrásban nincs jób ez világba, Az én fírelmemért amaz Oroflányra, Kérlek ugordgyál fel az én kívánságomra.

Ottan Tholdi Miklós hátra iramodék, Az afföy kedvéjért egyyet kettöt ugrék, Fene Oroflányra hamar fel ugordék, Buda piatzára Tholdiezenközben ugrék.

Csak nyaka nem fégék igen böffönkodék, Tholdi egy imegben ott kün pironkodék, Buda városában éyjel ott budofék, Es egy Lakatoshozó buvában bé lépék.

50 Sifakkal Magyarok azt pénzt mérik vala, Skárlát Gránátnak singi kopia vala, Tholdi Miklos Királyt tafigállya vala, Lajos Király azért Csásárnak így ból vala:

51 Ercsem okát Csásár mire most hivattál, Meffből orfá-gomból ide fázotttál, Talám csak próbádnak engem alitottál, Hogy tölem uradtól adót venni kívántál.

52 Rövid bóval monda Csásár az Lajosnak, Nincsen helye nálad valami tréfának, Fiam Lajos békét hadgy most haragodnak, Izeny Magyaroknak hogy ne kóborolyanak.

53 Vegyed fiam Lajos atyafiúságomat, Ez Királyokat is mérd mint barátidat, Városomból küld ki kóborló hadadat, Örök békefféget berezzünk mi hit alatt.

54 Tholdi bottyát elő rántás-monda nekik, Meg hidgyé-tek tő ezt tizen-egy Királyok, Agyatokban rontom arany koronátok, Vratokat Lajost hajól nem ből gálljátok.

55 Csásárral egyemben, hid igaz dolognak, Tizen-egy Királyok talpokra állanak, Jó Lajos Királynak mind fejete haytanak, Vgy rettegnek vala nagy bottyától Miklósnak.

56 Vltetése mellé Csásár Lajos Királyt, Nagy vigan vendéglé ott az Királyokat, Lajos ki bálitá az Magyar Vrakat, Budába meg tére vendéglé az Vrakat.

57 Tholdira Királynak egyberlön haragja, Bizonyt nem írhatok mi vólt annak oka, Három elztendeig nem ment bé udvarba, Vy udvart hirdete Német-Vyhely várába.

58 Vy udvarba sok nemzetsegek gyülének, Ieles öklelések akkor ott lévének, Szép pallya-futások gyözködések lönek, Egy Olaš viréztől de mind el eytetének.

59 Tön emlekezeret az Király Tholdiról, Ez dólgot bárati meg írák Vyhelyből, Egy Olaš az czimert el vőtte Magyarától, Az vén Tholdi Miklos gondolkodik magáról.

8 Egy cseppet sem kélek Pesten által néne, Clastromban Gárgyántól Barát ruhát vöve, Kurta pey-lovára mint egy Barát üle, Vyhely vára felé hamar el ki léptete.

Mikoron Vyhelyben lovon el béjuta, Vyhely piatzára fépen bé nyomtata, Oktalan ő néki nagy öklelő fája, Pia-
czon hogy nyargal fikrázik ló parkója. =

Nagy öklelő fáját hog fel hánnya vala, Nyakában csuk-
lyával obogdogal vala, Derekan kapája hog rengdegel va-
la, Lajos Király kérdi vallyon s- kicsoda volna.

Nagy fel sóval öklelő társot kér vala, Az Olasz vitéznek
hírré adták vala, Hamar jó lóvára Olasz fel ült vala, Gyor-
son vén barátta ő kopiát tört vala.

Egybe roppanának nézik sok ezeren, Olasz az nyereg-
ből esék messze földön, Az barát akarja fejét venni menten,
Király azt kiáltja kegyelem néki légyen.

Lön ezen öröme jó Lajos Királynak, Czimere meg-
marat jó Magyar Orbágnak, Dicséreti tisztessége lön barát-
nak, Így kegyelmeze meg Király Tholdi Mikloşnak.

Ezeknek utánna hogy meg vénhült vala, Haja és szaká-
la meg fejrült vala, Lajos Király Budán egy gyűlést tört
vala, Az vén Tholdi Mikloş oda hivatra vala.

Lám akkoron bintén Cassa városában, Tholdi Mikloş
vala egy szép palotában, Széllel vigyáz vala világos ablak-
ban, Igyen dörgölődik feddődik ő magában:

Oh én vén szakalom hivatlan vendégem, Budára hiva-
tot mostan Király engem, Az Ifjú vitézek meg csufolnak
engem, Király parancsolta fel kel mennem énnékem.

De ha meg állandod ott az te bosszudat, Es meg tani-
tandod most serdült ifjakat, Gyöngyel meg fűzetlek mint
jó szakáloamat, De ha nag fégenbe hozod ténmen magadat.

Szálon-

9 Szálonként tégedet én el ki baggatlak, Várospiatzára
femetre ki hánlak, De ha meg mutatod magad az ifiak-
nak, Gyöngyben és aranyban téged bé foglaltatlak,

71 Mikor on fel juta Tholdi jó Budára, Ió Lajos Király-
nak fenyves udvarába, Ifiak tekintének ő vén szakálára, Eg-
gyik az másiknak csufságba így szól vala:

72 Ez ember azt vélem régenten Mólnár vólt, Es az listes
Sákot fejéhez verték vólt, Másik vitéz monda, bezzeg nem
Mólnár vólt, Nem látodé inkább hogy ez régen halász vólt.

73 Apró halatskákot Merőn ez el nyelt vólt, Halaknak ka-
lássza állán ki ütöt vólt, Tholdit az harmadik meg szólította
vólt, Halladé te bátya Tholdinak ilyen szól vólt:

74 Malaczt Királynak eléb hoztak vala, Látom ludat
hoztál az-is kedves nála, Az vén Tholdi Miklos ezt halgat-
tya vala, Mondhatatlan igen ezen meg busult vala.

75 Hét tollu buzgánnya köntös uyban vala, Köntös uy-
jal kiket az hol érhet vala, Ottan ez világból el ki mulik va-
la, Mig panaflani jutának hárma ott meg hala.

76 Ió Lajos Királynak ezt bé mondták vala, Tholdi vité-
zekben hármat meg ölt vala, Azonba Miklos-is Királyhoz
béjuta, Király kérdi okát miért mivelte volna.

77 Király ha nem nézném vitézi vóltomat, Mayd fejed-
hez verném hét tollu botomat, Mászor meg feddenéd ap-
ró kölkeidet, Hogy meg ne csufolnák vitézi vén fejemet.

78 Akkor Tholdi Miklos Királlyal így jára, Azonban az
gyűlés Budáról el ošla, Tholdi Miklos haza méne Nagy-
faluba, Két estendő mulván Tholdi Miklos meg hala.

79 Ott vágyon mostan-is Miklos feje csontya, Szeretlen
temérdek agya-kaponyája, Még most-is ott vágyon nagy
öklelő fája, Hires ez világban five nagy bátorsága.

Vétek ez lön benne hogy rébeges vala, Minden remén-
sege boritalban vala, ő nagy erejének nem sok hasznát látá,
Semmiben marháját meg nem háporithatá.

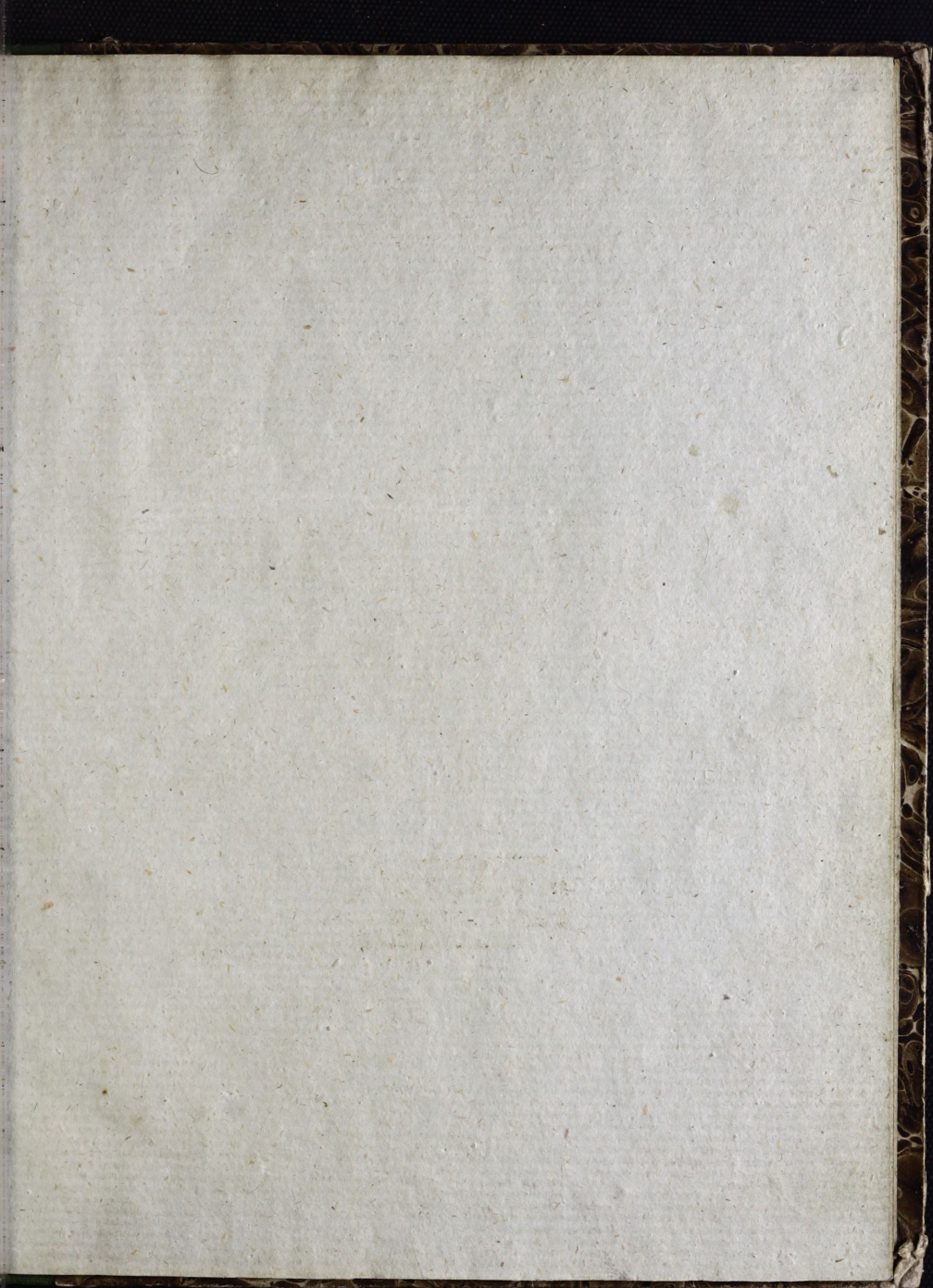
Az ki ez dólgoakat szerzé béversekben, Az régi dólgo-
ról lön emlekezetben, Neve Vers szerzőnek vagy on vers
fejekben, Az ezer öt-házban, hetven négy éftendőben.

1574.
V E G E.

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

Istvánfi Pál Kronikája
Kerdekik 1539 éftendőben:

Vétek ez lön benne hogy réseges vala, Minden remén-
sege boritalban vala, ő nagy erejének nem sok hasznát látá,
Semmiben marháját meg nem háporithatá.

Az ki ez dologokat szerzé béversekben, Az régi dolgok-
ról lön emlekezetben, Neve Vers szerzőnek vagy on vers
fejekben, Az ezer öt-házban, hetven négy éftendőben.

1574.
V E G E.

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

Istvánfi Pál Kronikája
Kerdekik 1539 éftendőben:

centimetres
TIFFEN Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

